अभ्यधावत धावन्निवत्वरयाजगाम ॥ अत्रभरतस्येव कवेरपिवर्णनीयमयीभावेनातिहर्षाविष्टत्वादत्रप्रकरणेद्विरुक्तिर्नदोषाय ॥ २९ ॥ दृष्ट्वैव दर्शनमात्रेणैवार्तःखिन्नःसन् तांचार्तिधैर्याद्वारयितुमशक्नुवन् ॥ अतएव बाष्पसंदिग्धवर्णया गिरा वागिंद्रियेण वचनमब्रुवन् नव्यक्तंवदन्विललाप ॥ ३० ॥ विलापप्रकारमाह ॥ यःसंसदीति ॥ ३१ ॥ बहुसहस्रद्रव्यमूल्यैर्वासोभिरलंकर्तुं यःपुरेउचितः सन्मृगाजिने अंतरीयोत्तरीयरूपेमृगचर्मणी प्रवस्ते ॥ धर्मं पितृवचनपरिपालनरूपं ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ यथादि

तंदृष्ट्वाभरतःश्रीमान्दुःखमोहपरिप्लुतः ॥ अभ्यधावतधर्मात्माभरतःकैकयीसुतः ॥ २९ ॥ दृष्ट्वैवविललापार्तोबाष्पसंदिग्धयागिरा ॥ अशक्नुवन्वारयितुंधैर्याद्वचनमब्रुवन् ॥ ३० ॥ यःसंसदिप्रकृतिभिर्भवेद्युक्तउपासितुं ॥ वन्यैर्मृगैरुपासीनःसोयमास्तेममाग्रजः ॥ ३१ ॥ वासोभिर्बहुसाहस्रैर्योमहात्मापुरोचितः ॥ मृगाजिनेसोयमिहप्रवस्तेधर्ममाचरन् ॥ ३२ ॥ आधारयद्योविविधाश्चित्राःसुमनसःसदा ॥ सोयंजटाभारमिमंसहतेराघवःकथं ॥ ३३ ॥ यस्ययज्ञैर्यथादिष्टैर्युक्तोधर्मस्यसंचयः ॥ शरीरक्लेशसंभूतंसधर्मेपरिमार्गते ॥ ३४ ॥ चंदनेनमहार्हेणयस्यांगमुपसेवितं ॥ मलेनतस्यांगमिदंकथमार्यस्यसेव्यते ॥ ३५ ॥ मन्निमित्तमिदंदुःखंप्राप्तोरामःसुखोचितः ॥ धिग्जीवितंनृशंसस्यममलोकविगर्हितं ॥ ३६ ॥ इत्येवंविलपन्दीनःप्रस्विन्नमुखपंकजः ॥ पादावप्राप्यरामस्यपपातभरतोरुदन् ॥ ३७ ॥ दुःखाभितप्तोभरतोराजपुत्रोमहाबलः ॥ उक्त्वार्येतिसकृद्दीनंपुनर्नोवाचकिंचन ॥ ३८ ॥ बाष्पैःपिहितकंठश्चप्रेक्ष्यरामंयशस्विनं ॥ आर्येत्येवाभिसंक्रुश्यव्याहर्तुंनाशक्नुतःततः ॥ ३९ ॥ शत्रुघ्नश्चापिरामस्यववंदेचरणौरुदन् ॥ तावुभौचसमालिंग्यरामोप्यश्रूण्यवर्तयत् ॥ ४० ॥ ततःसुमंत्रेणगुहेनचैवसमीयतूराजसुतावरण्ये ॥ दिवाकरश्चैवनिशाकरश्चयथांबरेशुक्रबृहस्पतिभ्यां ॥ ४१ ॥

दृष्टैर्यथाविहितैः ऋत्विक्क्लेशसाध्यैर्यस्यधर्मसंचयोयुक्तः सस्वशरीरक्लेशेनसंभूतमुत्पन्नधर्ममार्गते ॥ ३४ ॥ मलेन दंडवत्रिषवणाप्लवमात्रान्मलस्थितिरंगे ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ पादावप्राप्येति दुःखातिशयवशात् ॥ ३७ ॥ ततएवपुनर्नोवाच ॥ ३८ ॥ ततः बाष्पावरुद्धकंठत्वात् ॥ ३९ ॥ ४० ॥ राजसुतौ रामलक्ष्मणौ ॥ ४१ ॥